

СТРОКИ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ В ОБ'ЄДНАНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ

Марина Мкртичева

Керівниця практики кримінального права та захисту бізнесу, адвокатка

15.11.2024

Марина Мкртичева

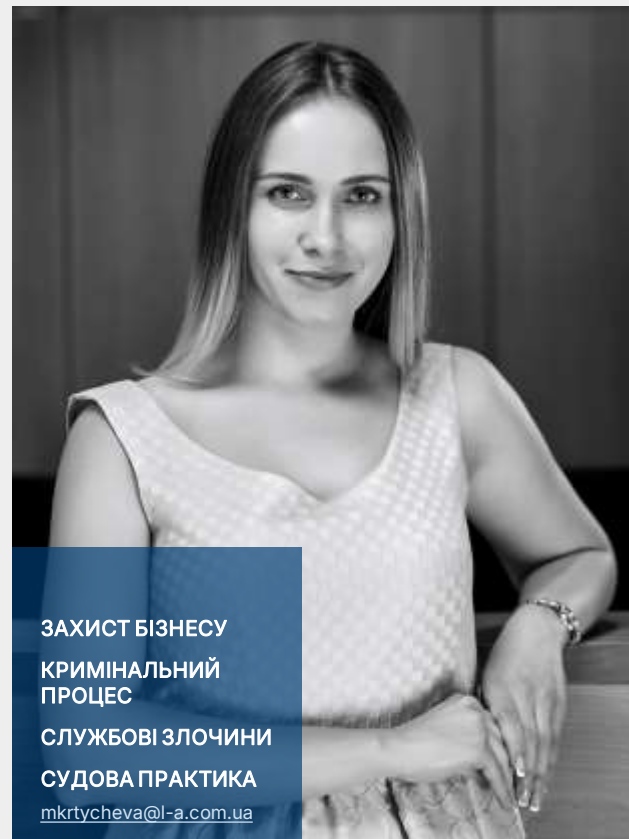
Адвокатка, радниця

Керівниця практики кримінального
права і захисту бізнесу

Адвокат року - 2023, Асоціація адвокатів України (ААУ)
Визнано Адвокатом року в номінації «Кримінальне право»

Топ 30 юристів до 30 - 2023, Юридична газета
Визнано серед найкращих молодих та амбітних юристів

LA Law Firm здійснює комплексний юридичний супровід національних і міжнародних компаній та приватних клієнтів в Україні, Центральній та Східній Європі, Центральній Азії, починаючи з 1995 року.

ЗАХИСТ БІЗНЕСУ

КРИМІНАЛЬНИЙ
ПРОЦЕС

СЛУЖБОВІ ЗЛОЧИНИ

СУДОВА ПРАКТИКА

mkrttycheva@l-a.com.ua

**Правила обчислення процесуальних
строків в об'єднаних кримінальних
провадженнях, які внесені до ЄРДР
до 16.03.2018, так і після цієї дати**

Стаття 219 КПК України

Загальний строк досудового розслідування при об'єднанні кримінальних проваджень у порядку, передбаченому [статтею 217](#) цього Кодексу, визначається:

1) у провадженнях, які розслідувалися в один проміжок часу, - шляхом поглинання меншого строку більшим;

2) у провадженнях, які розслідувалися в різні проміжки часу, - шляхом додавання строків досудового розслідування по кожному із таких проваджень, які не пересікаються, в межах строків досудового розслідування злочину, який передбачає найбільш тривалий строк досудового розслідування з урахуванням можливості його продовження, передбаченої частиною другою цієї статті.

Обрахований відповідно до частини четвертої цієї статті загальний строк досудового розслідування в об'єднаному кримінальному провадженні визначається прокурором, зазначеним у частині четвертій статті 295 цього Кодексу, про що ним виноситься відповідна постанова. У разі необхідності одночасно з обрахуванням загального строку в об'єднаному кримінальному провадженні може бути вирішено питання його продовження

Правила продовження строків досудового розслідування в об'єднаних кримінальних провадженнях

Строк продовження досудового розслідування	Редакція ст. 294 КПК України, до введення в дію Закону № 2147-VIII від 03.10.2017	Редакція ст. 294 КПК, чинна станом на 05.03.2020 (в редакції Закону № 2147-VIII від 03.10.2017)
до трьох місяців	керівником місцевої прокуратури	керівником місцевої прокуратури, заступником Генерального прокурора
до шести місяців	керівником регіональної прокуратури або його першим заступником чи заступником	<u>слідчим суддею</u> за клопотанням слідчого, погодженим з керівником регіональної прокуратури або його першим заступником чи заступником, заступниками Генерального прокурора
до дванадцяти місяців	Генеральним прокурором чи його заступниками	слідчим суддею, за клопотанням слідчого, погодженим з Генеральним прокурором чи його заступниками

Стаття 294. Загальні положення продовження строку досудового розслідування

1. Якщо досудове розслідування злочину до моменту повідомлення особи про підозру неможливо закінчити у строк, зазначений у частині другій статті 219 цього Кодексу, вказаний строк може бути продовжений неодноразово слідчим суддею за клопотанням прокурора або слідчого, погодженого з прокурором, на строк, встановлений пунктами 2 і 3 частини четвертої статті 219 цього Кодексу.

(Частина перша статті 294 в редакції Закону № 2617-VIII від 22.11.2018)

2. Якщо внаслідок складності провадження неможливо закінчити досудове розслідування з дня повідомлення особи про підозру у вчиненні кримінального проступку (дізнання) у строк, зазначений у пунктах 1 і 2 частини третьої статті 219 цього Кодексу, такий строк може бути продовжений прокурором у межах строку, встановленого пунктом 1 частини четвертої статті 219 цього Кодексу.

(Частина друга статті 294 в редакції Закону № 2617-VIII від 22.11.2018)

3. Якщо з дня повідомлення особи про підозру у вчиненні злочину досудове розслідування (досудове слідство) неможливо закінчити у строк, зазначений у пункті 4 частини третьої статті 219 цього Кодексу, такий строк може бути продовжений у межах строків, встановлених пунктами 2 і 3 частини четвертої статті 219 цього Кодексу:

1) до трьох місяців - керівником окружної прокуратури, керівником обласної прокуратури або його першим заступником чи заступником, заступником Генерального прокурора;

2) до шести місяців - слідчим суддею за клопотанням слідчого, погодженим з керівником обласної прокуратури або його першим заступником чи заступником, заступниками Генерального прокурора;

3) до дванадцяти місяців - слідчим суддею за клопотанням слідчого, погодженим із Генеральним прокурором чи його заступниками.

(Частина третя статті 294 в редакції Закону № 2617-VIII від 22.11.2018)

Стаття 294. Загальні положення продовження строку досудового розслідування

(Частина першу статті 294 виключено на підставі Закону № 3509-IX від 08.12.2023)

2. Якщо внаслідок складності провадження неможливо закінчити досудове розслідування з дня повідомлення особи про підозру у вчиненні кримінального проступку (дізнання) у строк, зазначений у пунктах 1 і 2 частини третьої статті 219 цього Кодексу, такий строк може бути продовжений прокурором у межах строку, встановленого пунктом 1 частини четвертої статті 219 цього Кодексу.

(Частина друга статті 294 в редакції Закону № 2617-VIII від 22.11.2018)

3. Якщо з дня повідомлення особи про підозру у вчиненні злочину досудове розслідування (досудове слідство) неможливо закінчити у строк, зазначений у пункті 4 частини третьої статті 219 цього Кодексу, такий строк може бути продовжений у межах строків, встановлених пунктами 2 і 3 частини четвертої статті 219 цього Кодексу:

1) до трьох місяців - керівником окружної прокуратури, керівником обласної прокуратури або його першим заступником чи заступником, заступником Генерального прокурора;

2) до шести місяців - слідчим суддею за клопотанням слідчого, погодженим з керівником обласної прокуратури або його першим заступником чи заступником, заступниками Генерального прокурора;

3) до дванадцяти місяців - слідчим суддею за клопотанням слідчого, погодженим із Генеральним прокурором чи його заступниками.

(Частина третя статті 294 в редакції Закону № 2617-VIII від 22.11.2018)

II. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з 1 липня 2020 року, крім пункту 2 цього розділу, який набирає чинності з дня опублікування цього Закону.

Правові позиції Верховного суду щодо правил обчислення та продовження строків в об'єднаних кримінальних провадженнях

Продовження строків в об'єднаних кримінальних провадженнях

Верховний Суд у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного кримінального суду (постанова від 23.04.2020 у справі № 310/9496/19, провадження 51-728км20):

«Доводи касаційної скарги захисника щодо неправильного застосування слідчим суддею п. 2 ч. 2 ст. 294 КПК України (в редакції Закону України від 14.10.2014 №1697-VII) під час розгляду клопотання слідчого про продовження строку досудового розслідування, поданого в рамках кримінального провадження № 12014080130000328, відомості по якому внесені в ЄРДР 24.01.2014 року, тобто до набрання чинності Закону України від 03 жовтня 2018 № 2147-VIII, яким надано право слідчому судді на розгляд клопотань про продовження строку досудового розслідування до шести місяців, та які не мають зворотної дії в часі й застосовуються до справ, по яким відомості про кримінальне правопорушення внесені в ЄРДР після введення в дію цих змін, тобто після 15.03.2018, є безпідставними. Як вбачається з матеріалів провадження до клопотання слідчого, погодженого першим заступником прокурора Запорізької області, про продовження строку досудового розслідування у кримінальному провадженні № 12014080130000328 додано витяг з ЄРДР на 9 аркушах, зі змісту якого видно, що відомості щодо дев'яти кримінальних правопорушень, які розслідуються в рамках одного (об'єданого) кримінального провадження № 12014080130000328, були внесені до ЄРДР в період з 05.04.2018 до 05.12.2019, тобто після 15.03.2018. Тому доводи скарги щодо виключних повноважень у цьому кримінальному провадженні на продовження строку досудового розслідування керівника регіональної прокуратури або його першого заступника чи заступника, а не слідчого судді, не ґрунтуються на вимогах закону».

У постанові від 31.10.2022 (справа № 753/12578/19) об'єднана палата Касаційного кримінального суду Верховного Суду сформувала наступну правову позицію:

«...продовження строків досудового розслідування здійснюється слідчим суддею в межах повноважень, визначених положеннями Законів № 2147-VIII і № 2617-VIII, у кримінальних провадженнях, внесених до ЄРДР з 15 березня 2018 року і які були об'єдані з кримінальним провадженням, розпочатим до цієї дати.

Кримінальні процесуальні відносини із продовження строків досудового розслідування виникають з моменту направлення в спосіб, передбачений кримінальним процесуальним законом, або безпосереднього звернення із відповідним клопотанням до повноважного суб'єкта у зв'язку із юридичними фактами, визначеними положеннями статей 295, 295-1 КПК, і до них застосовуються положення цього Кодексу, чинні на момент початку виконання відповідної дії або прийняття процесуального рішення...».

Верховний
Суд

Постанова

Іменем України

19 грудня 2023 року

м. Київ

справа № 991/4020/23

провадження № 51-4593км23

7. У касаційній скарзі прокурор, посилаючись на істотне порушення вимог кримінального процесуального закону, просить скасувати ухвалу апеляційного суду та призначити новий розгляд у суді апеляційної інстанції. На обґрунтування касаційних вимог прокурор стверджує, що оскаржувана ним в апеляційному порядку ухвала слідчого судді не передбачена нормами [КПК](#) у частині того, що не може бути продовжено строк досудового розслідування у декількох епізодах кримінального провадження та встановлено строк досудового розслідування у кримінальних провадженнях, в яких жодній особі не повідомлялось про підозру. Виходячи з вимог ч. 6 [ст. 219 КПК](#) строк досудового розслідування при об'єднанні кримінальних проваджень визначається як загальний. Натомість продовжуючи строк досудового розслідування у частині епізодів об'єданого кримінального провадження та відмовляючи у продовженні строку за одним із об'єднаних епізодів, слідчий суддя ухвалила рішення, яке не передбачено [КПК](#), обмеживши строк досудового розслідування ряду кримінальних правопорушень поза нормами кримінального процесу. До того ж, прийнявши таке рішення, слідчий суддя фактично зобов'язав прокурора прийняти рішення щодо одного з епізодів, щодо якого строк досудового розслідування продовжено не було, а саме: виділити матеріали досудового розслідування і прийняти одне з рішень, передбачених [ст. 283 КПК](#). З огляду на зазначене суд апеляційної інстанції не вправі був відмовити у перевірці законності такої ухвали слідчого судді, посилаючись на приписи ч. 4 [ст. 399 КПК](#).

35. Таким чином, продовжуючи строк досудового розслідування за рядом епізодів та водночас приймаючи рішення про відмову у продовженні такого строку за ч. 5 [ст. 191 КК](#) (епізоди 1 і 2 від 11.03.2020), фактично скасовуючи повідомлення про підозру та вирішуючи питання про закриття кримінального провадження в цій частині, слідчим суддею ухвалено рішення, яке не передбачене [КПК](#).

Форми реагування адвоката на факт завершення строків досудового розслідування в об'єднаних кримінальних провадженнях

Спосіб реакції адвоката	Опис дії	Підстава для подання (стаття КПК України)
Досудове розслідування до повідомлення про підозру		
Клопотання про закриття кримінального провадження	Подання клопотання про закриття кримінального провадження у разі завершення строків досудового розслідування	ст. 219, 284 КПК України
Оскарження постанови про відмову у задоволенні клопотання про завершення досудового розслідування	Подання скарги до слідчого судді на відмову слідчого чи прокурора закрити справу або на продовження слідчих дій	ст. 110, 303 КПК України
Досудове розслідування після повідомлення про підозру		
Заперечення на клопотання про продовження строку досудового розслідування	Виклад правових підстав для відмови в задоволенні клопотання, в т.ч. з посиланням на порушення строків досудового розслідування в об'єднаних кримінальних провадженнях	ст. 295 КПК України
Клопотання про відмову у задоволенні клопотання про обрання запобіжного заходу щодо клієнта/про здійснення спеціального досудового розслідування	Виклад правових підстав для відмови в задоволенні клопотання, в т.ч. з посиланням на порушення строків досудового розслідування в об'єднаних кримінальних провадженнях	ст. 196, 297-2 КПК України
Клопотання про винесення окремої ухвали	3 проханням встановити факт порушення строків досудового розслідування в об'єднаному кримінальному провадженні	Постанова Об'єднаної палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 14.06.2021 у справі № 686/9636/18
Скарга на недотримання строків досудового розслідування	Виклад аргументів щодо порушення строків досудового розслідування в об'єднаних кримінальних провадженнях з проханням надати прокурору обов'язкові для виконання вказівки щодо прийняття процесуального рішення про закриття кримінального провадження	ст. 308 КПК України
Скарга на постанову про відмову в задоволенні скарги на недотримання розумних строків слідчим, дізнавачем, прокурором під час досудового розслідування	Просимо скасувати постанову, встановити факт недотримання розумних строків у кримінальному провадженні; зобов'язати прокурора задовольнити скаргу з огляду на вплив строків досудового розслідування	ст. 110, 303 КПК України
Скарга на повідомлення про підозру	Виклад аргументів щодо порушення строків та вручення повідомлення про підозру після завершення строків досудового розслідування з проханням скасувати повідомлення про підозру з цих підстав	ст. 303 КПК України
Підготовче судове засідання		
Клопотання про повернення обвинувального акту прокурору /клопотання про закриття кримінального провадження	У зв'язку з тим, що повідомлення про підозру та подання обвинувального акту здійснювалося поза межами строку досудового розслідування	ст. 284, 314 КПК України
Скарга на постанову про продовження строку досудового розслідування	Виклад аргументів щодо порушення строків досудового розслідування в об'єднаних кримінальних провадженнях	ст. 303, 314-316 КПК України
Заперечення проти ухвали слідчого судді про продовження строку до судового розслідування	Виклад аргументів щодо порушення строків досудового розслідування в об'єднаних кримінальних провадженнях	ст. 309, 314-316 КПК України

Реакція судової системи на порушення строків досудового розслідування в об'єднаних кримінальних провадженнях

Актуальні тенденції законодавчих змін

l-a.com.ua

Особливості обчислення строків в умовах воєнного стану

ЗУ 3341-ІХ передбачає зміни до статті 615 КПК, в яких встановлюється, що «у кримінальних провадженнях, в яких з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР та на дату введення = воєнного стану жодній особі не повідомлено про підозру, строк від дати введення воєнного стану до дати його припинення чи скасування не включатиметься до загальних строків, передбачених частиною другою статті 219 КПК».

Скасування "правок Лозового"

Стаття 219. Строки досудового розслідування

1. Строк досудового розслідування обчислюється з моменту повідомлення особі про підозру до дня звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності, клопотанням про закриття кримінального провадження або до дня ухвалення рішення про закриття кримінального провадження.

{Частина перша статті 219 в редакції Законів [№ 2147-VIII від 03.10.2017](#), [№ 2617-VIII від 22.11.2018](#); із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 2201-IX від 14.04.2022](#), [№ 2810-IX від 01.12.2022](#); в редакції Закону [№ 3509-IX від 08.12.2023](#)}

{Частина другу статті 219 виключено на підставі Закону [№ 3509-IX від 08.12.2023](#)}

Закон №3509-IX змінив порядок обчислення строків досудового розслідування, а саме, строк досудового розслідування обчислюється з моменту повідомлення особі про підозру до дня звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності, клопотанням про закриття кримінального провадження або до дня ухвалення рішення про закриття кримінального провадження

**Проект
вноситься народними
депутатами України**

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану

Верховна Рада України **постановляє**:

I. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

2. У клопотанні про продовження строку досудового розслідування до повідомлення особи про підозру зазначаються:

- 1) найменування (номер) кримінального провадження;
- 2) всі слідчі (розшукові) та інші процесуальні дії, проведені під час кримінального провадження;
- 3) обставини, що перешкождали здійснити інші необхідні процесуальні дії раніше;
- 4) строк, необхідний для проведення або завершення процесуальних дій;
- 5) інші відомості, що обґрунтовують необхідність продовження строку досудового розслідування.

У клопотанні про продовження строку досудового розслідування після повідомлення особі про підозру зазначаються:

- 1) прізвище, ім'я, по батькові підозрюваного;
- 2) найменування (номер) кримінального провадження;
- 3) суть повідомленої підозри і правова кваліфікація кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність, у вчиненні якого підозрюється особа;
- 4) посилання на докази, якими обґрунтовується підозра;
- 5) процесуальні дії, проведення або завершення яких потребує додаткового часу;
- 6) значення результатів цих процесуальних дій для судового розгляду;
- 7) строк, необхідний для проведення або завершення процесуальних дій;
- 8) обставини, що перешкождали здійснити ці процесуальні дії раніше.

До клопотання також мають бути додані оригінали або копії документів та інших матеріалів, якими прокурор, слідчий обґрунтовує доводи клопотання, а також витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань щодо кримінального провадження, в рамках якого подається клопотання. При цьому слідчий, прокурор зобов'язані зазначити у відповідному клопотанні найкоротший строк, достатній для потреб досудового розслідування.

Слідчий суддя, встановивши, що клопотання подано без додержання вимог цієї статті, повертає його прокурору, слідчому, про що постановляє ухвалу.

ВИСНОВКИ:

l-a.com.ua

Висновки:

- ▶ Швидкість законодавчих змін вносить корективи до правил обрахунку строків, що може мати вирішальне значення для справи клієнта, а тому заслуговує особливої уваги зі сторони адвокатів;
- ▶ Адвокати мають широкий арсенал засобів та інструментів, які вони можуть застосовувати задля належного реагування на порушення строків досудового розслідування;
- ▶ Відсутній єдиний підхід до правил обрахунку строків у судовій практиці внаслідок недостатньої якості закону (порушення принципу правової визначеності), а суди нижчих інстанцій не дотримуються правових висновків Верховного Суду;
- ▶ Адвокатам важливо системно відслідковувати зміни правових позицій Верховного Суду щодо обчислення строків досудового розслідування в кримінальних провадженнях;
- ▶ Питання обрахунку та правил продовження строків досудового розслідування в об'єднаних кримінальних провадженнях потребує подальшого удосконалення та визначення єдиних підходів, а правозастосовча практика все ж має виходити з принципу найбільш сприятливого для особи тлумачення закону;

Бізнес-центр «Іллінський»
вул. Іллінська, 8, Київ, 04070
+38 044 425 4050
office@l-a.com.ua

l-a.com.ua

